

A méreteiben is grandiózus, több mint 1000 oldalas kiadvány részleteket közöl szinte minden olyan szerző legjelentősebb művéből, aki meghatározó szerepet játszott a három évszázad szellemi életében. Így bő válogatást ad olyan fontos elméletirók munkáiból, akiknek esztétikai írásai eddig nem jelentek meg orosz fordításban (Petrarca, Boccaccio, Campanella, Erasmus, Castiglione stb.). Elsősorban az olasz gondolkodók adják a szöveggyűjtemény gerincét, de szerepel néhány angol, francia, spanyol és német szerző is.

Az első – filozófiai – kötetben különös hangsúlyt kap a szépség- és szerelemfilozófia, elsősorban azért, hogy hosszan idézik Leone Ebreo szerelemről szóló dialógusát. De ehhez csatlakoznak a Ficinótól, Pico della Mirandolától, Castiglionétól fordított részletek, sőt, a manierista Patrizi is. A neoplatonista szövegcsoport azáltal válik igazán különlegessé és gazdaggá, hogy nemcsak a hagyományos, ficinói újplatonizmus eszmévilágából eredeztethető írásokat tartalmaz, hanem olyanokat is (pl. Patriziét) – ahogy a bevezető tanulmányban olvashatjuk –, melyek ettől több vonatkozásban (főként az etika terén) eltérnek. Ebben a kötetben Patrizi *L'Amorosa filosofia* c. művéből, a másodikban pedig Poétikájából mutatnak be szemelvényeket.

Az arisztotelianus poétikák közül Girolamo Fracastoro és Francesco Robortello költészettanából adtak közre a szerkesztők válogatást. De itt kapott helyet sok nem olasz szerző is: az angol Sir Philip Sidney, a francia Sebillet és Du Bellay, valamint a spanyol származású Vives is.

A képzőművészeti fejezetben a reneszánsz nagymesterek (Ghiberti, Leonardo da Vinci, Dürer) mellett érdemes felfigyelni sok manierista művészre is (Vincenzo Danti, Vasari). Nagy hangsúlyt kap Giovanni Paolo Lomazzo munkássága. E teoretikust a manierista művészetelmélet egyik megteremtőjeként ismertetik.

Különös értéket ad a szöveggyűjteménynek a záró, zenei fejezet, mely teljes egészében a főszerkesztő, Sesztakov munkája.

Összevetve a kétkötetes válogatást a hasonló jellegű hazai kiadványokkal, az ötlík szembe, hogy bár nálunk már több mint tíz évvel korábban megjelent az első ilyesféle válogatás (*Az olasz reneszánsz irodalomelmélete*. Válogatta Koltay-Kastner Jenő.), s azóta több is követte (*A manierizmus* c. kötet, mely Klaniczay Tibor munkája, illetve a Szegeden kiadott *Francia és angol poétikák 1392–1603*, Horváth Iván szerkesztésében), a moszkvai szöveggyűjtemény több tekintetben bővebb, mint a magyarországiak. Gondolok itt a zeneesztétikai szövegekre, vagy a rendkívül jelentős tudós-humanista Vives műveire, melyek nálunk alig ismertek. A különbségeknél azonban érdekesebbek a párhuzamok, sőt, néhol a szövegszerű egyezések, pl. Danti, Lomazzo stb. esetében.

Mindnyájan tudjuk, mennyire fontos segédeszközeink a szöveggyűjtemények, milyen jelentősen alakítják ismereteinket, az adott korról. Ezért is üdvözölhetjük, hogy amikor Moszkvában egy ilyen nagyszatású vállalkozás lát napvilágot, akkor ennek összeállítói elméletükkel kapcsolódnak a modern európai reneszánsz-kutatás fő áramához, s tartózkodnak minden szélsőségtől. Annál inkább sajnálatos, hogy ebből az – akár tankönyvként is használható – szöveggyűjteményből a Szovjetunióban szokásos többszázeges példányszám helyett mindössze 25 ezer jelent meg.

SZÉKELY JÚLIA ANNA